

ODGOVORNOST PRODAVATELJA ZA MATERIJALNE I NEMATERIJALNE NEDOSTATKE STVARI

Jukić, Matea

Undergraduate thesis / Završni rad

2016

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:124:172406>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-04-18**

Repository / Repozitorij:

[REFST - Repository of Economics faculty in Split](#)

UNIVERSITY OF SPLIT

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJ

SVEUČILIŠTE U SPLITU
EKONOMSKI FAKULTET

ZAVRŠNI RAD

**ODGOVORNOST PRODAVATELJA ZA
MATERIJALNE I NEMATERIJALNE
NEDOSTATKE STVARI**

Mentor: Doc. dr. sc. Ratko Brnabić

Student: Matea Jukić

Split, kolovoz, 2016.

Sadržaj

1.	UVOD	1
1.1.	Problem i predmet istraživanja	1
1.2.	Svrha i ciljevi istraživanja	1
1.3.	Znanstvene metode	1
1.4.	Struktura rada	2
2.	OPĆI POJMOVI I DEFINICIJE	3
3.	POSLOVANJE TRGOVCA S POTROŠAČIMA	4
3.1.	Popravak proizvoda	4
3.2.	Pravna priroda zakonskih odredbi kojima se uređuju potrošački ugovori	5
3.3.	Ispunjenje ugovora	5
3.4.	Razlika trgovačkih i potrošačkih ugovora	5
4.	ODGOVORNOST ZA MATERIJALNE NEDOSTATKE	7
4.1.	Kriterij odgovornosti	8
4.2.	Trenutak određivanja postojanja materijalnih nedostataka	8
4.3.	Savjesnost kupca kao pretpostavka odgovornosti prodavatelja	9
4.4.	Dužnost pregleda stvari	9
4.5.	Direktiva 1999/44/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 25. svibnja 1999. o određenim aspektima prodaje robe široke potrošnje i o jamstvima za takvu robu	10
4.6.	Sudska praksa – kada postoje materijalni nedostaci	10
4.7.	Nedostaci za koje prodavatelj ne odgovara	12
4.8.	Obveza pregleda i obavijesti	12
4.9.	Sudska praksa	14
4.9.1.	Prigovor zbog zahtijeva prodavatelja - Županijski sud u Varaždinu, Gž-1074/08-2 od 04.VIII.2008.	15
4.9.2.	Županijski sud u Varaždinu, Gž-1074/08-2 od 04.VIII.2008.	16
5.	SKRIVENI NEDOSTACI	17
5.1.	Značenje činjenice da je prodavatelj znao za nedostatak	17
5.2.	Djelomični nedostaci	17
5.2.1.	Kad je prodavatelj dao kupcu veću količinu	18
5.2.2.	Kad je određena cijena za više stvari	18
5.2.3.	Gubitak prava na raskid ugovora zbog nedostatka	18
6.	PRAVA KUPCA	18
6.1.	Sudska praksa	19

6.1.1. Skriveni nedostaci na automobilu - Županijski sud u Varaždinu, GŽ-3724/11-2 od 19. veljače 2013.....	19
6.2. Mogućnost raskida ugovora	20
6.3. Sniženje cijene zbog nedostatka na stvari.....	20
6.4. Obična šteta i izmakla korist.....	20
6.5. Gubitak prava na raskid ugovora zbog nedostatka	21
7. JAMSTVO ZA ISPRAVNOST PRODANE STVARI (GARANCIJA)	22
7.1. Sadržaj jamstva.....	22
7.2. Produljenje jamstvenog roka	22
8. ODGOVORNOST ZA PRAVNE NEDOSTATKE.....	23
8.1. Potpuna i djelomična evikcija.....	23
8.2. Obavješćivanje prodavatelja	24
8.3. Prava kupca	24
8.4. Kad kupac ne obavijesti prodavatelja.....	24
8.5. Kad je pravo trećega očito osnovano	25
8.6. Ugovorno ograničenje ili isključenje prodavateljeve odgovornosti	25
8.7. Ograničenje javnopravne naravi	25
8.8. Rok za ostvarivanje prava.....	25
9. MEĐUSOBNI ODNOS PRAVILA O ODGOVORNOSTI ZA MATERIJALNE I PRAVNE NEDOSTATKE....	26
10. ZAKLJUČAK.....	27
11. LITERATURA.....	30

SAŽETAK

Prodavatelj odgovara za materijalne nedostatke stvari koje je ona imala u trenutku prijelaza rizika na kupca, bez obzira je li mu to bilo poznato. Prodavatelj odgovara i za one materijalne nedostatke koji se pojave nakon prijelaza rizika na kupca ako su posljedica uzroka koji je postojao prije toga. Predmnijeva se da je nedostatak koji se pojavio u roku od šest mjeseci od prijelaza rizika postojao u vrijeme prijelaza rizika, osim ako prodavatelj ne dokaže suprotno ili suprotno proizlazi iz naravi stvari ili naravi nedostatka. Ne odgovara se za neznatan materijalni nedostatak. Prodavatelj odgovara ako na prodanoj stvari postoji neko pravo trećega koje isključuje, umanjuje ili ograničuje kupčevo pravo, a o čijem postojanju kupac nije obaviješten, niti je pristao uzeti stvar opterećenu tim pravom. Prodavatelj nekog prava jamči da ono postoji i da nema pravnih smetnji za njegovo ostvarenje. Kad se pokaže da treća osoba polaže pravo na neku stvar, kupac je dužan obavijestiti prodavatelja o tome, osim kad je to prodavatelju već poznato, i pozvati ga da u razumnom roku oslobodi stvar od prava ili zahtjeva trećega ili da mu, kad su objekt ugovora stvari određene po rodu, isporuči drugu stvar bez pravnog nedostatka. Ključne riječi su: Ugovor o kupoprodaji, kupac, prodavatelj i nedostaci.

SUMMARY

A seller shall be liable for material defects that at the time of transfer had been a risk to the customer, regardless of whether or not he knows about them. The seller is liable for those material defects arising after the transfer of risk to the buyer if there are effects of the causes that existed before that. Presupposes that the lack of which appeared within six months from the transfer of risk existed at the time of transfer of risk, unless the seller can prove otherwise or arises from the nature of things or the nature of the deficiency. The seller is liable if the items sold there is a right of the third, which excludes, reduces or limits the customer's right and on whose existence the buyer was not informed, nor has agreed to take the matter burdened by such law. Name of a right guaranteed that it exists and that there are no legal obstacles to its realization. When it turns out that the third person is entitled to one thing, the buyer shall notify the seller that, except where the vendor is already known, and to invite him to deliver within a reasonable time of the rights or claims of the third or that, when the object of the contract determined, deliver another without legal deficiency. Keywords are : The contract of sale , the buyer , the seller and disadvantages.

1. UVOD

1.1. Problem i predmet istraživanja

Materijalni nedostaci postoje ako stvar nema potrebna svojstva za njezinu redovitu uporabu ili za promet, ako stvar nema svojstva za posebnu uporabu za koju je stjecatelj pribavlja, a koja je bila ili morala biti poznata otuđivatelju, ako stvar nema svojstva i odlike koje su izrijekom ili prešutno ugovorene odnosno propisane, ako predana stvar nije jednaka uzorku ili modelu na temelju kojih je ugovor sklopljen, osim ako su uzorak ili model pokazani samo radi obavijesti, ako stvar nema svojstva koja inače postoje kod stvari iste vrste i koja je kupac opravdano očekivao prema naravi stvari, posebno na temelju javnih izjava prodavatelja, proizvođača i njihovih predstavnika putem reklama, označavanja stvari i sl., ako je stvar nepravilno montirana, pod uvjetom da je usluga montaže bila predviđena ugovorom i ako je nepravilna montaža posljedica nedostatka u uputama za montažu. Pravni nedostaci postoje ako na stvari postoji pravo trećega koje isključuje, ograničava ili umanjuje kupčevo pravo, stoga je predmet istraživanja u radu odgovornost prodavatelja za navedene nedostatke stvari.

1.2.Svrha i ciljevi istraživanja

Svrha istraživanja je utvrditi razliku između materijalnih i nematerijalnih nedostataka stvari te odgovornosti prodavatelja za iste, te u svakom pojedinom slučaju navesti prava i dužnosti kupca te definirati rokove unutar kojih kupac može ostvariti svoje pravo.

1.3.Znanstvene metode

Pri istraživanju i formiranju rezultata istraživanja korištene su sljedeće znanstven metode: metoda analize i sinteze, metoda generalizacije i specijalizacije, metoda klasifikacije, metoda deskripcije, komparativna metoda i metoda dokazivanja.

Kao izvor podataka korištena je dostupna literatura iz tradicionalnih i Internet izvora. knjige, znanstveni i stručni časopisi objavljeni u elektronskim bazama podatak

1.4.Struktura rada

Rad je podijeljen na deset poglavlja. U uvodnom se dijelu navodi problem i predmet istraživanja, svrha i ciljevi istraživanja te korištene znanstvene metode, a na taj se dio nadovezuje drugo poglavlje u kojem su navedeni i objašnjeni temeljni pojmovi, u svrhu boljeg razumijevanja cjelokupnog rada. Treće poglavlje, POSLOVANJE TRGOVCA S POTROŠAČIMA, donosi temeljne definicije koje se tiču popravka proizvoda te pravne prirode zakonskih odredbi kojima se uređuju potrošački ugovori te diferencijacije trgovačkih i potrošačkih ugovora. U četvrtom poglavlju naziva ODGOVORNOST TRGOVCA ZA MATERIJALNE NEDOSTATKE navode se i objašnjavaju kriteriji odgovornosti uz primjer iz sudske prakse. Sljedeće poglavlje SKRIVENI NEDOSTACI, bavi se problematikom skrivenih i djelomičnih nedostataka, a sedmo poglavlje definira i razgraničuje pojmove jamstva i garancije. U osmom se poglavlju, ODGOVORNOST ZA PRAVNE NEDOSTATKE objašnjava pojam evikcije te se navode i objašnjavaju pretpostavke, uvjeti i rokovi kada je riječ o ovakvoj vrsti nedostataka. U devetom se poglavlju navode i objašnjavaju temeljne razlike između materijalnih i pravnih nedostataka stvari i odgovornosti prodavatelja. U zaključnom se dijelu iznose razmatranja o cjelokupnoj problematici iznesenoj u radu.

2. OPĆI POJMOVI I DEFINICIJE

U cilju boljeg razumijevanja cjelokupnog teksta na početku rada upoznat ćemo se s definicijama općih pojmova:

PROIZVOĐAČ, u smislu odgovornosti za materijalne nedostatke i jamstva za ispravnost prodane stvari, je proizvođač stvari, uvoznik stvari, i svaka druga osoba koja se predstavlja kao proizvođač stavljanjem svojega imena ili naziva, žiga ili druge oznake na stvar.¹

POTROŠAČ je bilo koja fizička osoba koja djeluje u svrhe koje nisu u vezi s njegovom poslovnom niti profesionalnom djelatnošću.²

TRGOVAC znači bilo koja fizička ili pravna osoba koja, prema ugovoru, prodaje robu široke potrošnje u okviru svoje poslovne ili profesionalne djelatnosti.³

POTROŠAČKI UGOVOR je onaj koji naravna (fizička) osoba kao kupac sklapa izvan svoje gospodarske ili profesionalne djelatnosti s naravnom ili pravnom osobom koja, kao prodavatelj, djeluje u okviru svoje gospodarske ili profesionalne djelatnosti.

JAMSTVO znači bilo koja obveza koju trgovac preuzima prema potrošaču, bez dodatnih troškova, da će izvršiti povrat uplaćenog novca ili robu zamijeniti, popraviti ili postupiti s njom na drugi način ukoliko ona ne odgovara specifikaciji navedenoj u izjavi o jamstvu ili u reklamnom oglašavanju te robe.⁴

POPRAVAK znači dovođenje nekog proizvoda robe široke potrošnje u stanje usklađenosti s prodajnim ugovorom, u slučaju kada je utvrđen nedostatak.⁵

¹ Zakon o obveznim odnosima (Narodne novine, br. 78/15, čl. 401. st. 3.)

² Eur-lex.europa.eu (2016) Službeni list Europske unije. Dostupno na: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX%3A31999L0044> (pristupljeno 11.08.2016.)

³ Loc. cit.

⁴ Loc. cit.

⁵ Loc. cit.

3. POSLOVANJE TRGOVCA S POTROŠAČIMA

Proizvodi koji se na području Republike Hrvatske nude potrošačima moraju na ambalaži, privjesnici, naljepnici ili na samom proizvodu sadržavati najmanje:

1. osnovna obilježja proizvoda u mjeri koja je potrebna da bi potrošač donio odluku o kupnji kao što su naziv proizvoda, tip i model proizvoda, naziv pod kojim se proizvod prodaje, sastav proizvoda, svojstva i tehnička obilježja proizvoda

2. naziv i sjedište proizvođača ili uvoznika koji ima sjedište na području Europske unije.

Ti podaci moraju biti jasni, vidljivi i čitljivi te napisani hrvatskim jezikom i latiničnim pismom, što ne isključuje mogućnost istodobne uporabe drugih jezika, a mogu uključivati znakove i piktograme lako razumljive potrošaču. Ako su napisani na više jezika, moraju biti napisani na isti način. Odredbe ovoga članka ne primjenjuju se na proizvode čije je označavanje uređeno posebnim propisom.⁶

3.1. Popravak proizvoda

Za usluge popravaka i održavanja proizvoda čija je vrijednost veća od 500,00 kuna trgovac je dužan potrošaču ispostaviti ponudu s opisom radova te upotrijebljenog materijala i dijelova za popravak. Ako se tijekom popravka pojavi potreba za dodatnim radovima i ugradnjom dodatnih dijelova, trgovac je dužan postupiti u skladu s člankom 47. Zakona o zaštiti potrošača, dakle prije nego što potrošač sklopi ugovor ili bude obvezan odgovarajućom ponudom, trgovac mora zatražiti njegov izričiti pristanak za bilo kakvo dodatno plaćanje koje bi potrošač bio dužan izvršiti osim plaćanja koje je ugovoreno kao protučinidba za glavnu činidbu trgovca. U slučaju da potrošač nije dao izričit pristanak, a trgovac se poslužio opcijom prešutnog prihvata od strane potrošača, potrošač ima pravo zatražiti povrat bilo kojeg dodatnog iznosa kojeg je platio temeljem takve opcije.⁷

⁶ Zakon o zaštiti potrošača (Narodne novine 110/15, čl. 6.)

⁷ Ibid., čl. 12. i 47.

3.2.Pravna priroda zakonskih odredbi kojima se uređuju potrošački ugovori

Potrošač se ne može odreći niti mu se mogu ograničiti prava koja ima na temelju zakona kojima se štite prava potrošača. Ugovorne odredbe koje su za potrošača nepovoljnije od onih propisanih ovim Zakonom o zaštiti potrošača ili drugim zakonima kojima se uređuje zaštita potrošača ništetne su.⁸

3.3.Ispunjenje ugovora

U slučaju materijalnog nedostatka na proizvodu na odnose potrošača i trgovca primjenjuju se odredbe Zakona o obveznim odnosima o odgovornosti za materijalne nedostatke stvari. Ako trgovac ili proizvođač daje jamstvo za ispravnost prodanog proizvoda dužan je ispuniti obveze propisane Zakonom o obveznim odnosima o jamstvu za ispravnost prodane stvari, kao i obveze preuzete jamstvom. Nedostatak na proizvodu kada je to nužno, dokazuje se vještačenjem u za to ovlaštenim ustanovama ili uz pomoć ovlaštenog sudskog vještaka. Ako se nedostatak na proizvodu pojavi u roku od šest mjeseci od dana prijelaza rizika na potrošača, a trgovac smatra da nedostatak u tom trenutku nije postojao, troškove vještačenja snosi trgovac. Ako se nedostatak na proizvodu pojavi nakon isteka roka od šest, ali ne kasnije od 24 mjeseca od dana prijelaza rizika na potrošača, troškove vještačenja snosi potrošač ili trgovac, ovisno o rezultatu vještačenja.⁹

3.4.Razlika trgovačkih i potrošačkih ugovora

Potrošački ugovor je onaj koji fizička osoba kao kupac sklapa izvan svoje gospodarske ili profesionalne djelatnosti s fizičkom ili pravnom osobom koja, kao prodavatelj, djeluje u okviru svoje gospodarske ili profesionalne djelatnosti, a trgovački ugovori su oni koje sklapaju trgovci među sobom u obavljanju djelatnosti koje čine predmet poslovanja barem jednoga od njih ili su u vezi s obavljanjem tih djelatnosti. Kod trgovačkih ugovora roba se kupuje za daljnju prodaju, a kod potrošačkih za zadovoljenje vlastitih potreba; kod potrošačkih ugovora trgovac mora jasno, vidljivo i čitljivo istaknuti iznos utvrđene maloprodajne cijene, a kod trgovačkih ugovora cijene mora biti određena; kod potrošačkih ugovora potrošač kao kupac nije obavezan pregledati stvar niti je dati na pregled, ali je obavezan obavijestiti prodavatelja o postojanju vidljivih nedostataka u roku od dva mjeseca od

⁸ Ibid., čl. 41.

⁹ Ibid., čl. 43.

dana kad je otkrio nedostatak, a kod trgovačkog ugovora kupac je dužan primljenu stvar na uobičajeni način pregledati ili je dati na pregled, čim je to prema redovitom tijeku stvari moguće, i o vidljivim nedostacima obavijestiti prodavatelja bez odgađanja, inače gubi pravo koje mu po toj osnovi pripada. Kod trgovačkog ugovora ugovaratelji mogu ograničiti ili sasvim isključiti prodavateljevu odgovornost za materijalne nedostatke stvari, dok je takva odredba ugovora o ograničenju ili isključenju odgovornosti za nedostatke stvari ništetna ako se radi o potrošačkom ugovoru. Kod trgovačkih ugovora prodavatelj ne odgovara za nedostatke ako su u trenutku sklapanja ugovora bili poznati kupcu ili mu nisu mogli ostati nepoznati, dok se ova predmnjeva ne primjenjuje na potrošački ugovor, dakle kod potrošačkih ugovora prodavatelj odgovara i za te nedostatke.

4. ODGOVORNOST ZA MATERIJALNE NEDOSTATKE

Odgovornost za materijalne nedostatke je u hrvatskom zakonodavstvu regulirana je člancima 400. do 422. Zakona o obveznim odnosima, koji je usklađen s Direktivom 1999/44/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 25. svibnja 1999. o nekim aspektima prodaje robe široke potrošnje i popratnim jamstvima.

Prodavatelj odgovara za materijalne nedostatke stvari koje je ona imala u trenutku prijelaza rizika na kupca, bez obzira je li mu to bilo poznato.¹⁰ Prodavatelj odgovara i za one materijalne nedostatke stvari koji se pojave nakon prijelaza rizika na kupca ako su posljedica uzroka koji je postojao prije toga. Predmnijeva se da je nedostatak koji se pojavio u roku od šest mjeseci od prijelaza rizika postojao u prijelazu rizika, osim ako prodavatelj ne dokaže suprotno ili suprotno proizlazi iz naravi stvari ili naravi nedostataka.¹¹

Nedostatak postoji:¹²

1. ako stvar nema potrebna svojstva za svoju redovitu uporabu ili za promet,
2. ako stvar nema potrebna svojstva za posebnu uporabu za koju je kupac nabavlja, a koja je bila poznata prodavatelju ili mu je morala biti poznata,
3. ako stvar nema svojstva i odlike koje su izrijekom ili prešutno ugovorene, odnosno propisane,
4. kad je prodavatelj predao stvar koja nije jednaka uzorku ili modelu, osim ako su uzorak ili model pokazani samo radi obavijesti,
5. ako stvar nema svojstva koja inače postoje kod drugih stvari iste vrste i koja je kupac mogao opravdano očekivati prema naravi stvari, posebno uzimajući u obzir javne izjave prodavatelja, proizvođača i njihovih predstavnika o svojstvima stvari (reklame, označavanje stvari i dr.),
6. ako je stvar nepravilno montirana pod uvjetom da je usluga montaže uključena u ispunjenje ugovora o prodaji,
7. ako je nepravilna montaža posljedica nedostataka u uputama za montažu.

Ako je kupac na temelju izjava proizvođača ili njegova predstavnika očekivao postojanje određenih svojstava stvari, nedostatak se ne uzima u obzir ako prodavatelj nije znao niti

¹⁰ Vedriš, M. Klarić, P. (2003): Građansko pravo, Narodne novine, Zagreb, 2003., str. 401..

¹¹ Zakon o obveznim odnosima (Narodne novine, br. 78/15, čl. 400)

¹² Ibid., čl. 401.

morao znati za te izjave, ili su te izjave bile opovrgnute do trenutka sklapanja ugovora ili one nisu utjecale na odluku kupca da sklopi ugovor.¹³

U odredbi po kojoj materijalni nedostatak postoji ukoliko stvar nema svojstva koja inače postoje kod drugih stvari iste vrste i koja je kupac mogao opravdano očekivati prema naravi stvari, posebno uzimajući u obzir javne izjave prodavatelja, proizvođača i njihovih predstavnika o svojstvima stvari (reklame, označavanje stvari i dr.). Nedostatak je ovim pravilom definiran uporabom dva kriterija. Jedan je postojanje “svojstava koje inače imaju druge stvari iste vrste”, drugi kriterij je “opravdano očekivanje” kupca glede takvih uobičajenih svojstava, a “prema naravi stvari”. Uvođenjem ovog drugog kriterija po prvi je put u institut odgovornosti za materijalne nedostatke stvari uvedena zaštita kupca od nepoštenog i zavaravajućeg reklamiranja i označavanja stvari.¹⁴

4.1. Kriterij odgovornosti

Odgovornost prodavatelja za materijalne i pravne nedostatke određuje se prema kriteriju objektivne (kauzalne) odgovornosti.

Objektivna odgovornost je odgovornost za štetu za čiji se nastanak ne zahtijeva krivnja štetnika, nego se za štetu odgovara temeljem objektivne činjenice što je šteta prouzročena, dakle riječ je o objektivnom kriteriju. Objektivna će odgovornost postojati kada oštećenik dokaže štetnu radnju, štetu, uzročnu vezu između štetne radnje i štete, te protupravnost štetne radnje.

4.2. Trenutak određivanja postojanja materijalnih nedostataka

Prodavatelj odgovara za nedostatke koji postoje u trenutku prijelaza rizika. Prema ZOO-u, trenutak prijelaza rizika trenutak je predaje stvari kupcu, ali se predmnijeva da je nedostatak koji se pojavio u roku od šest mjeseci od prijelaza rizika postojao u vrijeme prijelaza rizika, osim ako prodavatelj ne dokaže suprotno ili suprotno proizlazi iz naravi stvari ili naravi nedostatka.¹⁵

¹³ Loc. cit.

¹⁴ Gorenc, V. (2005): Trgovačko pravo-ugovori, Školska knjiga, Zagreb. str. 629.

¹⁵ Petrić, S. (2006): Odgovornost za materijalne nedostatke stvari prema novom ZOO, Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u RIjeci, vol. 27. br. 1., str. 109-110.

Za ostvarivanje zahtjeva iz odgovornosti za nedostatke činidbe moraju se kumulativno ispuniti ove pretpostavke: naplatni pravni posao; materijalni nedostaci moraju postojati u trenutku prijelaza rizika na stjecatelja ili su posljedica uzroka koji je postojao prije toga trenutka, a pravni nedostaci u trenutku ispunjenja ugovora; da stjecatelj nije znao niti morao znati za nedostatke. Kao što vidimo, ne traži se da stjecatelj bude u bludnji. Ako bi se tražila stjecateljeva bludnja bilo bi potrebno da on, u slučaju kad tuži zbog nedostatka stvari, dokaže da je bio doveden u bludnju. To bi značilo da je sam otuđivatelj znao za nedostatke. Otuđivatelj, međutim, za nedostatke odgovara ako oni objektivno postoje, bez obzira na to je li za njih znao ili nije.

4.3.Savjesnost kupca kao pretpostavka odgovornosti prodavatelja

Savjesnost kupca jedna je od pretpostavki odgovornosti prodavatelja za materijalne nedostatke stvari, tj. prodavatelj ne odgovara za nedostatke ako su u trenutku sklapanja ugovora bili poznati kupcu ili mu uz dužnu pozornost nisu mogli ostati nepoznati. Odredba Zakona o obveznim odnosima koja se odnosi isključivo na potrošačke ugovore posljedica je usklađivanja hrvatskog prava s pravilima Smjernice 1999/44, koja ne predviđa potrošačevu obvezu pregleda stvari kao preduvjet prodavateljeve odgovornosti za nedostatke. Slijedom toga na njega se ne mogu primjenjivati ni pravila čl. 402. st. 2. koja savjesnost kupca definiraju s obzirom na to kako je izvršen pregled stvari.¹⁶

4.4.Dužnost pregleda stvari

Uređujući pravila o dužnosti pregleda stvari polazna točka za zakonodavca bilo je stanovište Smjernice 1999/44 prema kojemu kod potrošačkih ugovora pregled stvari nije uvjet odgovornosti prodavatelja. Primjenjujući ovo pravilo Smjernice 1999/44 čl. 403. st. 4. ZOO-a izričito isključuje obvezu potrošača da pregleda stvar. Time se svakako favorizira potrošač, tj. za njega je ostvarenje prava iz odgovornosti olakšano u odnosu na profesionalnog kupca i kupca iz građanskopravnog ugovora utoliko što ne mora pregledati stvar niti je mora dati na pregled u određenim rokovima, pod prijetnjom gubitka prava iz odgovornosti za nedostatke stvari. No, time je ujedno za potrošačke ugovore i razlikovanje između vidljivih i nevidljivih nedostataka postalo pravno irelevantno, budući da je kriterij razlikovanja između vidljivih i skrivenih nedostataka u tome da li se nedostatak mogao otkriti uobičajenim pregledom stvari

¹⁶Ibid., str. 111.

ili ne. Obveza pregleda stvari isključena je samo za potrošačke ugovore, odnosno ZOO zadržava ovu obvezu, a time i razlikovanje između vidljivih i nevidljivih nedostataka, za trgovačke i klasične građanskopravne ugovore.¹⁷

4.5.Direktiva 1999/44/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 25. svibnja 1999. o određenim aspektima prodaje robe široke potrošnje i o jamstvima za takvu robu

Svrha je ove Direktive približavanje zakona i drugih propisa država članica u odnosu na određene aspekte prodaje robe široke potrošnje i povezana jamstva radi osiguranja minimalne razine zaštite potrošača u kontekstu unutarnjeg tržišta. Trgovac je odgovoran potrošaču za bilo kakvo odstupanje koje postoji u trenutku isporuke. U slučaju neusklađenosti, potrošač ima pravo da mu se roba besplatno dovede u sklad s ugovorom putem popravka ili zamjene, ili da mu se odobri odgovarajuće umanjeње cijene ili raskid ugovora u odnosu na tu robu.¹⁸

Potrošač od trgovca kao prvo može tražiti popravak robe ili zamjenu robe, u oba slučaja besplatno, osim ako je to nemoguće ili nije u razmjeru s vrijednošću. Svaki popravak ili zamjena izvršit će se u razumnom roku i bez bilo kakve značajne neugodnosti za potrošača, vodeći računa o prirodi robe i svrsi u koju je ta roba potrošaču potrebna.¹⁹

Potrošač može tražiti odgovarajuće umanjeње cijene ili raskid ugovora²⁰:

1. ako potrošač nema pravo na ni na popravak niti na zamjenu,
2. ako trgovac nije osigurao rješenje u razumnom roku, ili
3. ako trgovac nije osigurao rješenje bez velikih neugodnosti za potrošača.

Potrošač nema pravo na raskid ugovora ako se radi o neznatnoj neusklađenosti.²¹

4.6.Sudska praksa – kada postoje materijalni nedostaci

Građevina kao sastavni dio nekretnine – predmeta ugovora o kupoprodaji, izgrađena protivno urbanističkim uvjetima te protivno aktu kojim je odobrena gradnja, predstavlja stvar sa materijalnim nedostatkom za koji prodavatelj odgovara kupcu.

¹⁷ Ibid., str. 113.

¹⁸ Eur-lex.europa.eu (2016) Službeni list Europske unije. Dostupno na: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX%3A31999L0044> (pristupljeno 11.08.2016.)

¹⁹ Loc. cit.

²⁰ Loc. cit.

²¹ Loc. cit.

„Tijekom postupka nije bilo sporno da su tužitelj i tuženik sklopili ugovor o kupoprodaji dana 2. 11. 2010.g. temeljem kojeg je tužitelj prodao tuženiku nekretninu koja u naravi predstavlja novosagrađenu zgradu, a iz provedenih dokaza i navoda stranaka proizlazi da je tuženik ostao dužan isplatiti tužitelju iznos od 3.000,00 eura na ime kupoprodajne cijene koji iznos tužitelj i potražuje. Tuženik je u odgovoru na tužbu naveo (list 16 spisa) da je kupio kuću od tužitelja koji nije ispoštivao kupoprodajni ugovor jer dokumentacija nije uredna; kuća nije ucrtana u katastar, na građevinskoj dozvoli stoji prizemna kuća a kuća je katnica, dok je tužitelj kao prodavatelj rekao da su papiri uredni, pa stoga smatra da nije dužan isplatiti utuženu tražbinu. Prvostupanjski sud ocjenjuje da eventualni problemi u dokumentaciji koje tuženik samo paušalno navodi, a ničim ne dokazuje, nisu nikakva osnova po kojoj bi se isti mogao osloboditi obveze isplate ostatka kupovne cijene i prihvaća tužbeni zahtjev.

Prvostupanjski sud odlučujući o tužbenom zahtjevu nije vodio računa o odredbama Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", br: 35/05 i 41/08 – dalje: ZOO) u svezi nedostataka prodane stvari. Odredbom čl. 401. st. 1. t. 3. ZOO-a propisano je da ako stvar nema svojstva i odlike koje su izrijeком ili prešutno ugovorene, odnosno propisane postoji materijalni nedostatak prodane stvari.

Predmet kupnje je nekretnina koju u smislu čl. 9. st.1. i 3. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima ("Narodne novine", br: 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09 i 153/09– dalje: ZVDSP) čini zemljišna čestica, uključujući i sve što je s njom razmjerno trajno povezano na njezinoj površini ili ispod nje. Što je na površini zemlje, iznad ili ispod nje izgrađeno a namijenjeno je da tamo trajno ostane, ili je u nekretninu ugrađeno, njoj dograđeno, na njoj nadograđeno ili bilo kako drukčije s njom trajno spojeno, dio je te nekretnine sve dok se od nje ne odvoji. Nezakonito izgrađenom zgradom u smislu Zakona o postupanju s nezakonito izgrađenim zgradama (NN. br. 86/12 i 143/13) smatra se zgrada, odnosno rekonstruirani dio postojeće zgrade izgrađene bez akta kojim se odobrava građenje, odnosno protivno tom aktu. Čl.32. tog Zakona propisano je da rješenje o izvedenom stanju (kojim se zapravo legalizira građevina) nema pravnih učinaka na vlasništvo i druga stvarna prava na zgradi za koju je doneseno i zemljište na kojemu je ta zgrada izgrađena. Prema čl. 106. st.1. Zakona o gradnji (NN br.153/13) građenju građevine može se pristupiti na temelju pravomoćne građevinske dozvole, a graditi se mora u skladu s tom dozvolom, ako tim Zakonom ili propisom donesenim na temelju tog Zakona nije drukčije propisano. Nadalje, sukladno čl. 107. st. 2. tog Zakona građevinska dozvola nema pravnih učinaka na vlasništvo i

druga stvarna prava na nekretnini za koju je izdana i ne predstavlja pravnu osnovu za ulazak u posjed nekretnine.

U skladu sa navedenim, prema ocjeni ovog suda valjan je ugovor o kupoprodaji nekretnine na kojoj je izgrađena građevina bez akta kojim se odobrava građenje, odnosno protivno tom aktu, no tada postoji materijalni nedostatak prodane stvari, jer nekretnina nema propisana svojstva u smislu čl. 401.st.1. ZOO-a, a tuženik je tvrdio da se radilo i o ugovorenim svojstvima, jer je tijekom postupka isticao da mu je tužitelj rekao da su papiri u redu. Radi pogrešnog pravnog pristupa da eventualni problemi u dokumentaciji nisu nikakva osnova po kojoj bi se tuženik mogao osloboditi obveze isplate ostatka cijene, prvostupanjski sud nije niti utvrđivao odlučne činjenice ima li prodana stvar materijalnih nedostataka, radi li se o takvom nedostatku koji je bio poznat prodavatelju ili mu nije mogao ostati nepoznat i je li prigovor tuženika za sniženje cijene radi nezakonito izgrađenog objekta na nekretnini koja je bila predmetom prodaje osnovan, radi čega je činjenično stanje nepotpuno utvrđeno pa je time i materijalno pravo pogrešno primijenjeno kada je prihvaćen tužbeni zahtjev.“

Županijski sud u Bjelovaru, GŽ-319/14-3, od 4. V. 2015.²²

4.7.Nedostaci za koje prodavatelj ne odgovara

Prodavatelj ne odgovara za nedostatke ako su u trenutku sklapanja ugovora bili poznati kupcu ili mu nisu mogli ostati nepoznati. Smatra se da nisu mogli ostati nepoznati oni nedostaci koje bi brižljiva osoba s prosječnim znanjem i iskustvom osobe istog zanimanja i struke kao kupac mogla lako opaziti pri uobičajenom pregledu stvari, no ova se odredba ne primjenjuje na ugovore koje fizička osoba kao kupac sklapa izvan svoje gospodarske ili profesionalne djelatnosti s fizičkom ili pravnom osobom koja kao prodavatelj djeluje u okviru svoje gospodarske ili profesionalne djelatnosti (potrošački ugovori). Ipak, prodavatelj odgovara i za nedostatke koje je kupac mogao lako opaziti ako je izjavio da stvar nema nikakve nedostatke ili da stvar ima određena svojstva ili odlike.²³

4.8.Obveza pregleda i obavijesti

²²Zakon.hr (2016) Ugovor o kupoprodaji – obveze prodavatelja – odgovornost za materijalne nedostatke stvari – kada postoje materijalni nedostaci. Dostupno na: <http://www.zakon.hr/cms.htm?id=16317> (pristupljeno 11.08.2016.)

²³Zakon o obveznim odnosima (Narodne novine, br. 78/15, čl. 402.)

Kupac je dužan primljenu stvar na uobičajen način pregledati ili je dati na pregled, čim je to prema redovitom tijeku stvari moguće, i o vidljivim nedostacima obavijestiti prodavatelja u roku od osam dana, a kod trgovačkog ugovora bez odgađanja, inače gubi pravo koje mu po toj osnovi pripada. Kad je pregled izvršen u nazočnosti obiju strana, kupac je dužan svoje primjedbe zbog vidljivih nedostataka priopćiti prodavatelju odmah, inače gubi pravo koje mu po toj osnovi pripada. Kod potrošačkih ugovora potrošač kao kupac nije obvezan pregledati stvar niti je dati na pregled, ali je obvezan obavijestiti prodavatelja o postojanju vidljivih nedostataka u roku od dva mjeseca od dana kad je otkrio nedostatak, a najkasnije u roku od dvije godine od prijelaza rizika na potrošača.²⁴

Dakle, kod postojanja materijalnih nedostataka, potrošač kao kupac nije obvezan pregledati stvar, ali je obvezan obavijestiti prodavatelja o postojanju nedostataka (vidljivih i skrivenih) u roku od dva mjeseca od dana kad je otkrio nedostatak, a najkasnije u roku od dvije godine od prijelaza rizika na potrošača, tj. predaje stvari (makar trgovac u svojim prostorijama oglašava kraći rok). Kao dokaz svoje kupnje, kupac treba priložiti račun. Kako je već navedeno, pretpostavlja se da je nedostatak postojao u vrijeme prijelaza rizika ako se pojavio u roku od šest mjeseci od prijelaza rizika, osim ako prodavatelj ne dokaže suprotno ili suprotno ne proizlazi iz naravi stvari ili naravi nedostatka, primjerice ako trgovac odbije prigovor navodeći da je sam kupac prouzročio nedostatak, bitan je trenutak pojave nedostatka. Ako se pojavio u roku od šest mjeseci od kupnje, teret dokazivanja da je kupac prouzročio nedostatak je na trgovcu, a ako se pojavio nakon tog roka, kupac je dužan dokazati da nije prouzročio nedostatak.²⁵

Ako je pravodobno obavijestio prodavatelja, kupac može po svom izboru:²⁶

1. zahtijevati od prodavatelja da nedostatak ukloni
2. zahtijevati od prodavatelja da mu preda drugu stvar bez nedostatka
3. zahtijevati sniženje cijene
4. izjaviti da raskida ugovor.

Bez obzira što je izabrao, kupac ima pravo i na popravljivanje štete (naknada štete koja je uzrokovana nedostacima proizvoda). U slučaju da se radi o neznatnom nedostatku, kupac

²⁴ Zakon o obveznim odnosima (Narodne novine, br. 78/15, čl. 403.)

²⁵ Klinika.pravo.unizg.hr (2016) Zaštita potrošača kod materijalnih nedostataka stvari. Dostupno na: <http://klinika.pravo.unizg.hr/content/zastita-potrosaca-kod-materijalnih-nedostataka-stvari> (pristupljeno 11.08.2016.)

²⁶ Zakon o obveznim odnosima (Narodne novine, br. 78/15, čl. 403/4.)

nema pravo na raskid ugovora, ali ima pravo izabrati između ostalih zakonskih mogućnosti. Ako kupac zahtijeva ispunjenje ugovora, prodavatelj je dužan ispuniti svoju obvezu u razumnom roku. Rok varira i ovisi o konkretnoj stvari i samim nedostacima. Troškove otklanjanja nedostatka i predaje druge stvari bez nedostatka snosi prodavatelj. Popravlak ne smije stvoriti dodatne troškove kupcu. Ukoliko trgovac u razumnom roku ne popravi stvar odnosno ne preda novu, bez nedostataka, kupac zadržava pravo zahtijevati sniženje cijene ili raskid ugovora (povrat novca). Ako je kupac već ostvario sniženje cijene, a s vremenom se otkrije novi nedostatak, može zahtijevati novo sniženje ili raskinuti ugovor.²⁷

Prava kupca koji je pravodobno obavijestio prodavatelja o postojanju nedostatka gase se nakon isteka dvije godine, računajući od dana odašiljanja obavijesti prodavatelju, osim ako je prodavateljevom prijevarom kupac bio spriječen da ih ostvaruje. Također, ako je kupac propustio obavijestiti prodavatelja o nedostatku u zakonom predviđenom roku ili se nedostatak pokazao nakon proteka dvije godine od predaje stvari, on gubi prava koja mu pripadaju na temelju prodavateljeve odgovornosti. No, ako je taj nedostatak bio poznat prodavatelju ili mu nije mogao ostati nepoznat, kupac zadržava prava.²⁸

Kupac ima sva navedena prava bez obzira da li je stvar kupio na sniženju, rasprodaji ili akciji. No, ako se proizvod prodaje po sniženoj cijeni od redovne zato jer ima grešku, a fizički je odvojen od drugih proizvoda te je jasno, vidljivo i čitljivo označeno da se radi o proizvodu sa greškom, kupac nema pravo na reklamaciju zbog materijalnog nedostatka jer se smatra da je s njim bio upoznat.²⁹

Kupac je iznimno ovlašten i nakon proteka prekluzivnog roka od dvije godine, ukoliko nije isplatio kupoprodajnu cijenu, zahtijevati da se ugovorena cijena snizi ili da mu se naknadi šteta zbog materijalnih nedostataka, na način da u parnici istakne prigovor protiv zahtjeva prodavatelja da mu isplati ugovorenu cijenu, time da u tom slučaju isti nije dužan postaviti protutužbeni zahtjev za sniženje cijene.³⁰

4.9.Sudska praksa

²⁷Klinika.pravo.unizg.hr (2016) Zaštita potrošača kod materijalnih nedostataka stvari. Dostupno na: <http://klinika.pravo.unizg.hr/content/zastita-potrosaca-kod-materijalnih-nedostataka-stvari> (pristupljeno 11.08.2016.)

²⁸ Loc. cit.

²⁹ Loc. cit.

³⁰Zakon.hr (2016) Prigovor protiv zahtjeva prodavatelja. Dostupno na: <http://www.zakon.hr/cms.htm?id=16498> (pristupljeno 12.08.2016.)

4.9.1. Prigovor zbog zahtjeva prodavatelja - Županijski sud u Varaždinu, GŽ-1074/08-2 od 04.VIII.2008.

„Naime, prema sadržaju spisa tuženik kao kupac je isticao postojanje materijalnih nedostataka kupljenog stada, međutim, tuženik očigledno nije ništa poduzeo u odnosu na ostvarenje svojih prava u smislu odredbe čl. 410. Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO; NN 35/05), jer je kupac koji je pravodobno i uredno obavijestio prodavatelja o nedostatku ovlašten po svom izboru zahtijevati od prodavatelja da se nedostatak ukloni ili zahtijevati od prodavatelja da mu preda drugu stvar bez nedostataka ili zahtijevati sniženje cijene ili izjaviti da raskida ugovor, a u svakom od tih slučajeva kupac ima pravo i na naknadu štete prema općim pravilima o odgovornosti za štetu. Prava kupca koji je pravodobno obavijestio prodavatelja o postojanju nedostataka gasu se nakon isteka dvije godine, računajući od dana odašiljanja obavijesti prodavatelju, osim ako je prodavateljevom prijevarom kupac bio spriječen da ih ostvaruje, sukladno odredbi čl. 422. st. 1. ZOO. Međutim, prema st. 2. iste odredbe, kupac koji je pravodobno obavijestio prodavatelja o postojanju nedostataka može nakon proteka ovog roka, ako još nije isplatio cijenu, zahtijevati da se cijena snizi ili da mu se naknadi šteta, kao prigovor protiv prodavateljeva zahtjeva da mu se isplati cijena. Prema odredbi čl. 420. ZOO cijena se snižava prema odnosu između vrijednosti stvari bez nedostataka i vrijednosti stvari s nedostatkom u vrijeme sklapanja ugovora. Iz sadržaja citirane odredbe čl. 422. ZOO proizlazi da je rok od dvije godine u kojem je kupac ovlašten ostvariti svoja prava, prekluzivan, što znači da protekom tog roka kupac gubi prava iz čl. 410. st. 1. ZOO-a, međutim, kupac je iznimno i nakon proteka prekluzivnog roka od dvije godine ovlašten, ako još nije isplatio cijenu, zahtijevati da se cijena snizi ili da mu se naknadi šteta ističući to kao prigovor protiv prodavateljeva zahtjeva da mu se isplati cijena, pa ukoliko kupcu pripada pravo na sniženje cijene, cijena se snižava prema odnosu između vrijednosti stvari bez nedostataka i vrijednosti stvari s nedostatkom u vrijeme sklapanja ugovora. Kako je tuženik već u odgovoru na tužbu ukazivao na postojanje materijalnih nedostataka kupljenog stada, protiveći se isplati preostalog neisplaćenog iznosa kupoprodajne cijene koja je predmet tužbenog zahtjeva tužitelja, to je očigledno da je tuženik istaknuo prigovor sniženja kupoprodajne cijene u smislu odredbe čl. 422. st. 2. ZOO-a, kao prigovor protiv tužiteljevog zahtjeva za isplatu preostalog iznosa cijene. Tuženik dakle nije bio dužan postaviti protutužbeni zahtjev za sniženje cijene, kako to pogrešno zaključuje prvostupanjski sud, budući da takav zaključak nema nikakvog uporišta u sadržaju odredbe čl. 422. st. 2. ZOO.“

4.9.2. Županijski sud u Varaždinu, GŽ-1074/08-2 od 04.VIII.2008.³¹

Posebna situacija postoji kada je kupac pri kupnji dobio jamstvo za ispravnost prodane stvari, tj. garanciju. Tada on može zahtijevati od prodavatelja i proizvođača (ovisno o tome tko izdaje jamstvo) popravak ili zamjenu stvari u tijeku jamstvenog roka, bez obzira na to kad se nedostatak pojavio. U ovom slučaju je kupac u boljoj poziciji jer za reklamaciju nije ograničen rokom od dva mjeseca otkako je otkrio nedostatak. Troškove i rizik za propast ili oštećenje stvari za vrijeme popravka odnosno zamjene snosi prodavatelj odnosno proizvođač. U slučaju manjeg popravka jamstveni rok se produljuje za onoliko koliko je kupac bio lišen uporabe stvari, no ako je zbog neispravnosti izvršena zamjena stvari ili njezin bitni popravak, jamstveni rok počinje ponovno teći od izvršenja zamjene odnosno od vraćanja popravljene stvari. Ako prodavatelj ne izvrši zatraženo u razumnom roku, kupac ima pravo na raskid ugovora ili sniženje cijene te pravo na popravljavanje štete. U svakom slučaju, pravila koja reguliraju garanciju ne isključuju primjenu pravila o odgovornosti prodavatelja za nedostatak stvari pa kupac može iskoristiti zakonska prava koja mu pripadaju bilo po jednoj ili po drugoj osnovi (npr. ako je jamstveni rok kraći od zakonskog, kupac može protekom jamstvenog roka zahtijevati svoja prava do isteka zakonskog pridržavajući se subjektivnog roka od dva mjeseca).³²

³¹ Zakon.hr (2016) Prigovor protiv zahtijeva prodavatelja. Dostupno na:
<http://www.zakon.hr/cms.htm?id=16498> (pristupljeno 12.08.2016.)

³² Klinika.pravo.unizg.hr (2016) Zaštita potrošača kod materijalnih nedostataka stvari. Dostupno na:
<http://klinika.pravo.unizg.hr/content/zastita-potrosaca-kod-materijalnih-nedostataka-stvari> (pristupljeno 11.08.2016.)

5. SKRIVENI NEDOSTACI

Kad se nakon primitka stvari od strane kupca pokaže da stvar ima neki nedostatak koji se nije mogao otkriti uobičajenim pregledom prilikom preuzimanja stvari, kupac je dužan, pod prijetnjom gubitka prava, o tom nedostatku obavijestiti prodavatelja u roku od dva mjeseca računajući od dana kad je nedostatak otkrio, a kod trgovačkog ugovora to mora učiniti bez odlaganja. Prodavatelj ne odgovara za nedostatke koji se pokažu nakon što protekne dvije godine od predaje stvari, a kod trgovačkog ugovora šest mjeseci. Kod prodaje rabljenih stvari ugovorne strane mogu ugovoriti rok od jedne godine, a kod trgovačkih ugovora taj rok može biti i kraći. Stranke svakako ugovorom mogu produljiti navedene rokove.³³

Iz navedenog proizlazi da kupac koji je pravodobno i uredno obavijestio prodavatelja o nedostatku ima pravo zahtijevati od prodavatelja uklanjanje nedostataka, predaju druge stvari bez nedostataka, sniženje cijene ili izjaviti raskid ugovora. U protivnom, kupac gubi pravo koje mu po tom osnovu pripada.

5.1. Značenje činjenice da je prodavatelj znao za nedostatak

Kupac ne gubi pravo da se pozove na nedostatak i kada nije ispunio svoju obvezu da stvar pregleda bez odgađanja, ili obvezu da u određenom roku obavijesti prodavatelja o postojanju nedostataka, a i kad se nedostatak pokazao tek nakon proteka dvije godine odnosno kod trgovačkih ugovora šest mjeseci od predaje stvari, ako je taj nedostatak bio poznat prodavatelju ili mu nije mogao ostati nepoznat.³⁴

5.2. Djelomični nedostaci

Kada samo dio predane stvari ima nedostatke ili kad je predan samo dio stvari, odnosno manja količina od ugovorene, kupac može raskinuti ugovor samo u pogledu dijela koji ima nedostatke, ili samo u pogledu dijela ili količine što nedostaju. I ovdje kupac zadržava pravo raskida cijelog ugovora, ali samo ako ugovorena količina ili predana stvar čini cjelinu ili ako kupac koji inače ima opravdani interes da primi ugovorenu stvar ili količinu u cjelini.³⁵

³³ Zakon o obveznim odnosima (Narodne novine, br. 78/15, čl. 404.)

³⁴ Ibid., čl. 407.

³⁵ Zakon o obveznim odnosima (Narodne novine, br. 78/15, čl. 414.)

5.2.1. Kad je prodavatelj dao kupcu veću količinu

Trgovačkim ugovorom o kupoprodaji, kad je prodavatelj stvari određenih po rodu dao kupcu veću količinu stvari od ugovorene količine, a kupac u razumnom roku ne izjavi da višak odbija, smatra se da je primio i taj višak te ga je dužan platiti po istoj cijeni. No, ako kupac odbije primiti taj višak, prodavatelj mu je dužan naknaditi štetu.³⁶

5.2.2. Kad je određena cijena za više stvari

Kad je jednim ugovorom i za jednu cjelinu prodano više stvari ili jedna skupina stvari, pa samo neke od njih imaju nedostatke, kupac može raskinuti ugovor samo u pogledu tih stvari. Ukoliko takve stvari čine jednu cjelinu tako da bi njihovo razdvajanje bilo štetno, kupac može raskinuti cijeli ugovor, ili ako kupac izjavi da raskida ugovor samo u pogledu stvari s nedostatkom, prodavatelj sa svoje strane može raskinuti ugovor i u pogledu ostalih stvari.³⁷

5.2.3. Gubitak prava na raskid ugovora zbog nedostatka

Kupac gubi pravo na raskid ugovora kada mu je stvar nemoguće vratiti ili ju je nemoguće vratiti u stanju u kojem ju je primio. Ipak, kupac može raskinuti ugovor zbog nedostatka

6. PRAVA KUPCA

Kupac koji je pravodobno i uredno obavijestio prodavatelja o nedostatku može po svom izboru³⁸:

1. zahtijevati od prodavatelja da nedostatak ukloni,
2. zahtijevati od prodavatelja da mu preda drugu stvar bez nedostataka,
3. zahtijevati sniženje cijene,
4. izjaviti da raskida ugovor.

Kupac u svakom od navedenih slučajeva ima pravo i na popravljivanje štete prema općim pravilima o odgovornosti za štetu, uključujući i štetu koju je ovaj zbog nedostatka stvari

³⁶ Ibid., čl. 415.

³⁷ Ibid., čl. 416.

³⁸ Zakon o obveznim odnosima (Narodne novine, br. 78/15, čl. 410.)

pretrpio na drugim svojim dobrima. Međutim, ako je nedostatak neznatan, kupac nema pravo na raskid ugovora, ali mu pripadaju druga prava iz odgovornosti za materijalne nedostatke, uključujući i pravo na popravljanje štete, a troškove otklanjanja nedostataka i predaje druge stvari bez nedostatka snosi prodavatelj.³⁹

6.1. Sudska praksa

6.1.1. Skriveni nedostaci na automobilu - Županijski sud u Varaždinu, GŽ-3724/11-2 od 19. veljače 2013.

„Kako kod potrošačkih ugovora o kakvom se ugovoru i radi i u konkretnom slučaju kupac nije obavezan pregledati stvar, a niti se kod tehničke stvari kakav je automobil skriveni nedostaci mogu utvrditi na drugi način osim redovitom eksploatacijom, korištenjem te stvari na uobičajeni način, to se u konkretnom slučaju radi o skrivenim nedostacima koji su se pojavljivali u tijeku redovne eksploatacije vozila, po tužiteljici promptno prijavljivali, a po tuženiku i drugim ovlaštenim serviserima na koje je bila upućena otklanjati, ali ne i otklonili odnosno i nakon što su se otklonili ponovno su se pojavili i u konačnici postoje i u trenutku pregleda i učinjenih probnih vožnji po prometno tehničkom vještaku u ovom postupku. Tijekom ovog postupka tuženik nije prigovarao niti je na bilo koji način isticao, a isto ne čini niti u žalbi da bi do nesporno utvrđenih materijalnih nedostataka na automobilu došlo mehaničkim oštećenjem ili nepravilnim rukovanjem vozila po tužiteljici tijekom eksploatacije a na isto ukazuje i okolnost da su prijavljeni nedostaci o trošku proizvođača i otklanjani (ne i otklonjeni). Isto tako nije bilo sporno da je tužiteljica svaki uočeni nedostatak odmah prijavljivala, pa kako se prava kupca koji je pravodobno obavijestio prodavatelja o postojanju nedostatka gase nakon isteka dvije godine računajući od dana odašiljanja obavijesti prodavatelju (čl.422. st.1 ZOO-a) to s obzirom je ova tužba podnijeta 31. prosinca 2008.g., a tužiteljica je obavještavala prodavatelja o nedostacima sve do dva mjeseca prije utuženja a posljednji popravak po ovlaštenom serviseru bio 29. listopada 2008.g., što je vidljivo iz nalaza i mišljenja prometno tehničkog vještaka, te i nije sporno, to je prvostupanjski sud valjano primijenio materijalno pravo kada je zahtjev tužiteljice razriješio primjenom odredaba koje reguliraju odgovornost prodavatelja po osnovi materijalnih nedostataka primljene stvari. Prodavalac ili drugi ovlašteni koncesionari su prihvaćali tužiteljičine reklamacije koje su uslijedile već nakon nekoliko dana po preuzimanju vozila pa sve do neposredno prije

³⁹ Loc. cit.

utuženja, koja činjenica već sama po sebi znači priznanje da isporučeni automobil ima nedostataka pa žalbeni razlog iz kojeg bi se moglo zaključiti da tuženik ukazuje i na promašeni rok u kojem kupac ima određena prava zbog materijalnih nedostataka primljene stvari je posve neutemeljen (tako npr. VSRH broj Rev-965/07-2 od 08. siječnja 2008.g.). Osim toga pravila o odgovornosti prodavatelja i proizvođača temeljem jamstva (garancije) za ispravnost prodane stvari ne isključuju primjenu pravila o odgovornosti prodavatelja za nedostatke stvari sukladno čl.423. st.2 ZOO-a.,,

Županijski sud u Varaždinu, GŽ-3724/11-2 od 19. veljače 2013.⁴⁰

6.2. Mogućnost raskida ugovora

Kupac može raskinuti ugovor samo ako je prethodno dao prodavatelju naknadni primjereni rok za ispunjenje ugovora. Kupac može raskinuti ugovor i bez ostavljanja naknadnog roka ako mu je prodavatelj nakon obavijesti o nedostacima priopćio daneće ispuniti ugovor ili ako iz okolnosti konkretnog slučaja očito proizlazi da prodavatelj neće moći ispuniti ugovor ni u naknadnom roku, kao i u slučaju kad kupac zbog zakašnjenja prodavatelja ne može ostvariti svrhu radi koje je sklopio ugovor.⁴¹ Kupac gubi pravo da raskine ugovor zbog nedostatka stvari kad mu je nemoguće vratiti stvar ili je vratiti u stanju u kojem ju je primio.⁴²

6.3. Sniženje cijene zbog nedostatka na stvari

Cijena se snižava prema odnosu između vrijednosti stvari bez nedostatka i vrijednosti stvari s nedostatkom, u vrijeme sklapanja ugovora.⁴³

Prava kupca koji je pravodobno obavijestio prodavatelja o postojanju nedostatka gase se nakon isteka dvije godine, računajući od dana odašiljanja obavijesti prodavatelju, osim ako je prodavateljevom prijevarom kupac bio spriječen da ih ostvari.⁴⁴

6.4. Obična šteta i izmakla korist

⁴⁰ Zakon.hr (2016) Skriveni nedostaci na automobilu. Dostupno na: <http://www.zakon.hr/cms.htm?id=16369> (pristupljeno 12.08.2016.)

⁴¹ Zakon o obveznim odnosima (Narodne novine, br. 78/15, čl. 412.)

⁴² Ibid., čl. 417.

⁴³ Ibid., čl. 420.

⁴⁴ Ibid., čl. 422.

Oštećenik ima pravo kako na naknadu obične štete, tako i na naknadu izmakle koristi. Visina naknade štete određuje se prema cijenama u vrijeme donošenja sudske odluke, osim slučaja kad zakon određuje što drugo. Pri ocjeni visine izmakle koristi uzima se u obzir dobitak koji se mogao osnovano očekivati prema redovitom tijeku stvari ili prema posebnim okolnostima, a čije je ostvarenje spriječeno štetnikovom radnjom ili propuštanjem. Kad je stvar uništena ili oštećena kaznenim djelom učinjenim namjerno, sud može odrediti visinu naknade prema vrijednosti koju je stvar imala za oštećenika.⁴⁵

6.5. Gubitak prava na raskid ugovora zbog nedostatka

Kupac gubi pravo da raskine ugovor zbog nedostatka stvari kad mu je nemoguće vratiti stvar ili je vratiti u stanju u kojem ju je primio. Ipak kupac može raskinuti ugovor zbog nekog nedostatka stvari ako je stvar potpuno ili djelomično propala ili oštećena zbog nedostatka koji opravdava raskid ugovora, ili zbog nekog događaja koji ne potječe od njega niti od neke osobe za koju on odgovara.

Isto vrijedi ako je stvar potpuno ili djelomično propala ili oštećena pri ispunjenju obveze kupca da pregleda stvar, ili ako je kupac prije nego što je otkriven nedostatak potrošio ili izmijenio jedan dio stvari u tijeku njezine redovite uporabe te ako je oštećenje ili izmjena bez značenja.⁴⁶

⁴⁵ Ibid., čl. 1089.

⁴⁶ Ibid., čl. 417.

7. JAMSTVO ZA ISPRAVNOST PRODANE STVARI (GARANCIJA)

Garanciju odnosno jamstvo za ispravnost prodane stvari reguliraju članci 423.- 429. Zakona o obveznim odnosima. Kad je prodavatelj predao kupcu jamstveni list kojim proizvođač jamči ispravnost stvari u tijeku određenog vremena, računajući od njezine predaje kupcu, kupac može, ako stvar nije ispravna, zahtijevati kako od prodavatelja tako i od proizvođača da stvar popravi u razumnom roku ili ako to ne učini da mu umjesto nje preda stvar koja je ispravna.

Odgovornost iz garancije postoji samo u slučajevima kada je za određeni proizvod izdan jamstveni list. Jamstvo obvezuje pod uvjetima pod kojima je dano bez obzira na oblik u kojem je dano (jamstveni list, usmena izjava, popratno reklamiranje i sl.), ali je kupac ovlašten zahtijevati da mu jamstvo bude izdano u pisanom obliku ili u nekom drugom, njemu dostupnom, trajnom mediju.

7.1.Sadržaj jamstva

Ujamstvu moraju biti navedena prava iz jamstva koja pripadaju kupcu, te mora biti jasno navedeno da jamstvo ne utječe na ostala prava koja pripadaju kupcu po drugim pravnim osnovama. Također, jamstvo mora sadržavati pojedinosti koje su potrebne kupcu za ostvarivanje njegovih prava, a posebno trajanje jamstva i teritorijalno područje važenja, te ime odnosno naziv i adresu osobe koja je izdala jamstvo. Međutim, treba naglasiti da propusti u vezi sadržaja davatelja jamstva ne utječu na valjanost jamstva.

Nakon što stvar postane neispravna, kupac koji ima jamstveni list, prema članku 425. Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO), može od prodavatelja odnosno proizvođača zahtijevati popravak ili zamjenu stvari u tijeku jamstvenog roka, bez obzira na to kad se nedostatak pojavio. Također, kupac ima pravo na naknadu štete koju je pretrpio zbog toga što je bio lišen uporabe stvari od trenutka traženja popravka ili zamjene do njihova izvršenja.

7.2.Produljenje jamstvenog roka

U slučaju manjeg popravka⁴⁷ jamstveni rok produljuje se onoliko koliko je kupac bio lišen uporabe stvari. No, kad je zbog neispravnosti stvari izvršena njezina zamjena ili njezin bitni popravak, jamstveni rok počinje teći ponovno od zamjene, odnosno od vraćanja popravljene

⁴⁷ Ibid., čl. 425.

stvari. Ako je zamijenjen ili bitno popravljn samo neki dio stvari, jamstveni rok počinje teći ponovno samo za taj dio.

U slučaju da prodavatelj ne popravi ili zamijeni stvar u razumnom roku, kupac ima pravo na raskid ugovora ili sniženje cijene, a u svakom slučaju i pravo na popravljjanje štete.⁴⁸ Vezano uz troškove i rizik propasti ili oštećenja stvari,⁴⁹ prodavatelj odnosno proizvođač dužan je o svom trošku prenijeti stvar do mjesta gdje se treba popraviti, odnosno zamijeniti te popravljenu, odnosno zamijenjenu stvar vratiti kupcu, a za to vrijeme prodavatelj odnosno proizvođač snosi rizik za propast ili oštećenje stvari.

Ako se radi o složenoj stvari, odnosno o stvari u čijoj je izradi sudjelovalo više samostalnih proizvođača pojedinih dijelova stvari ili izvođača pojedinih radova, njihova odgovornost prema proizvođaču stvari za njezinu neispravnost, koja potječe od tih dijelova ili od tih radova, prestaje kad prestane odgovornost proizvođača stvari prema kupcu.⁵⁰

Prava kupca prema proizvođaču temeljem jamstvenog lista po osnovi jamstva gasa se nakon isteka jedne godine računajući od dana kad je od njega zatražio popravak ili zamjenu stvari.⁵¹

8. ODGOVORNOST ZA PRAVNE NEDOSTATKE

Odgovornost za pravne nedostatke u literaturi naziva se i zaštita od evikcije, pri čemu se evikciju definira kao “svaki pravni akt treće osobe kojim ta osoba na temelju svoga prava isključuje ili ograničuje stjecatelja u vršenju prava koje bi ovome po ugovoru pripadalo ili pripadalo bez ograničenja,⁵² odnosno kao “pravno uznemiravanje stjecatelja stvari od strane nekog trećeg koji isključuje, umanjuje ili ograničava kupčevo pravo.⁵³

8.1. Potpuna i djelomična evikcija

Evikcija može biti potpuna – kad pravo trećeg isključuje pravo koje stjecatelj treba steći – ili djelomična (nepotpuna) – kad pravo trećeg samo ograničava ili umanjuje pravo koje stjecatelj treba steći. Ona može biti sudska – kad je postojanje prava trećeg utvrđeno od strane

⁴⁸ Ibid., čl. 426.

⁴⁹ Ibid., čl. 427.

⁵⁰ Ibid., čl. 428.

⁵¹ Ibid., čl. 429.

⁵² Vedriš, M. Klarić, P. (2003) , Građansko pravo, 4. izdanje, Zagreb., str. 411.

⁵³ Gorenc, V. (1998): Zakon o obveznim odnosima s komentarom, Zagreb., str. 666.

nadležnog tijela odlukom koja proizvodi pravne učinke – ili izvansudska – kad pravo trećeg postoji, ali nije utvrđeno od strane nadležnog tijela odlukom koja proizvodi pravne učinke.⁵⁴

8.2.Obavješćivanje prodavatelja

Kad se pokaže da treća osoba polaže pravo na neku stvar, kupac je dužan obavijestiti prodavatelja o tome, osim ako je to prodavatelju već poznato, i pozvati ga da u razumnom roku oslobodi stvar od prava ili zahtjeva trećega, ili da mu, kad su objekt ugovora stvari određene po rodu, isporuči drugu stvar bez pravnog nedostatka.⁵⁵

8.3.Prava kupca

Ako prodavatelj ne postupi po zahtjevu kupca, u slučaju oduzimanja stvari od kupca, ugovor se raskida po samom zakonu, a u slučaju umanjenja ili ograničenja kupčeva prava, kupac može po svom izboru raskinuti ugovor ili zahtijevati razmjerno sniženje cijene.⁵⁶

Ako prodavatelj ne udovolji kupčevu zahtjevu da u razumnom roku oslobodi stvar od prava ili zahtjeva trećega, kupac može raskinuti ugovor ako se zbog toga njegova svrha ne može ostvariti.⁵⁷

Kupac u svakom slučaju ima pravo na naknadu pretrpljene štete prema općim pravilima odgovornosti za štetu, ali ako je kupac u trenutku sklapanja ugovora znao za mogućnost da mu stvar bude oduzeta, ili da mu pravo bude umanjeno ili ograničeno, nema pravo na naknadu štete ukoliko se ta mogućnost ostvari. Ipak, i u tom slučaju kupac ima pravo na povrat, odnosno sniženje cijene.⁵⁸

8.4.Kad kupac ne obavijesti prodavatelja

Kupac koji nije obavijestio prodavatelja o nedostatku, a upustio se u spor s trećim i izgubio, može se ipak pozvati na prodavateljevu odgovornost za pravne nedostatke, osim ako prodavatelj dokaže da je on raspolagao sredstvima da se odbije zahtjev treće osobe.⁵⁹

⁵⁴ Slakoper, Z. (2007): Odgovornost za pravne nedostatke u Zakonu o obveznim odnosima i izabranim pravnim poretcima, Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u rijeci, v. 28., br. 1. str. 2.

⁵⁵ Zakon o obveznim odnosima (Narodne novine, br. 78/15, čl.431.)

⁵⁶ Ibid., čl. 432.

⁵⁷ Loc. cit.

⁵⁸ Loc. cit.

⁵⁹ Ibid., čl. 433.

8.5.Kad je pravo trećega očito osnovano

Kupac ima pravo pozvati se na prodavateljevu odgovornost za pravne nedostatke i kad je bez obavijesti prodavatelja i bez spora priznao očito osnovano pravo trećega. Ako je kupac isplatio trećemu stanoviti iznos novca da bi odustao od svog očitog prava, prodavatelj se može osloboditi od svoje odgovornosti ako naknadi kupcu isplaćeni iznos kao i pretrpljenu štetu.⁶⁰

8.6.Ugovorno ograničenje ili isključenje prodavateljeve odgovornosti

Odgovornost prodavatelja za pravne nedostatke može se ugovorom ograničiti ili sasvim isključiti, ali ako je u vrijeme sklapanja ugovora prodavatelju bio poznat ili mu nije mogao ostati nepoznat neki nedostatak u njegovu pravu, odredba ugovora o ograničenju ili isključenju odgovornosti za pravne nedostatke je ništetna.⁶¹

8.7.Ograničenje javnopravne naravi

Prema ovim pravilima prodavatelj odgovara i u slučaju kada postoje posebna ograničenja javnopravne naravi koja kupcu nisu bila poznata, ako je prodavatelj za njih znao ili je znao da se mogu očekivati, a nije ih kupcu priopćio.⁶²

8.8.Rok za ostvarivanje prava

Pravo kupca po osnovi pravnih nedostataka gasi se istekom godine dana od saznanja za postojanje prava trećega, ali ako je treća osoba prije isteka toga roka pokrenula spor, a kupac pozvao prodavatelja da se u spor umiješa, pravo kupca gasi se istekom šest mjeseci nakon pravomoćno okončanog spora.⁶³

⁶⁰ Ibid., čl. 434.

⁶¹ Ibid., čl. 435.

⁶² Ibid., čl. 436.

⁶³ Ibid., čl. 437.

9. MEĐUSOBNI ODNOS PRAVILA O ODGOVORNOSTI ZA MATERIJALNE I PRAVNE NEDOSTATKE

Odgovornost prenositelja za pravne nedostatke uređuje ZOO u sedam članaka, koji ostavljaju više otvorenih pitanja. Na njih odgovaraju odredbe o odgovornosti prenositelja za materijalne nedostatke, pa se otvara pitanje mogu li se te odredbe o odgovornosti prenositelja za materijalne nedostatke primijeniti i na odgovornost prenositelja za pravne nedostatke. Imajući u vidu kako se – unatoč različitoj prirodi nedostataka – i u slučaju materijalnih i u slučaju pravnih nedostataka radi o nedostacima i situacijama koje imaju niz zajedničkih obilježja, te kako je svrha odgovornosti prenositelja u oba slučaja istovjetna, pravne praznine u odredbama o nedostacima jedne vrste mogu se popunjavati odredbama o nedostacima druge vrste u mjeri i na način koji odgovaraju različitoj prirodi pravnih i materijalnih (faktičnih) nedostataka. Tako u slučajevima postojanja pravnih nedostataka treba primijeniti primjerice odredbe o:⁶⁴

1. Naknadi štete
2. Troškovima otklanjanja nedostataka i predaje stvari bez nedostataka
3. Raskidu ugovora bez ostavljanja naknadnog roka
4. Raskidu ugovora po samom zakonu
5. Djelomičnim nedostacima
6. Slučaju kad je određena jedna cijena za više stvari
7. Gubitku prava na raskid ugovora
8. Učincima raskida zbog nedostatka
9. Snižanju cijene
10. Pravnom položaju stjecatelja u slučaju postupnog otkrivanja nedostataka.

⁶⁴Slakoper, Z. (2007): Odgovornost za pravne nedostatke u Zakonu o obveznim odnosima i izabranim pravnim poretcima, Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci, v. 28., br. 1. str. 7-8.

10.ZAKLJUČAK

Da bi se moglo govoriti o odgovornosti za materijalne nedostatke, potrebno je prethodno utvrditi kada oni zapravo postoje. ZOO ih je sistematizirao u ovih sedam slučajeva:

1. ako stvar nema potrebna svojstva za njezinu redovitu uporabu ili za promet (npr. motor automobila uopće ne radi);
2. ako stvar nema svojstva za posebnu uporabu za koju je stjecatelj pribavlja, a koja je bila ili morala biti poznata otuđivatelju (npr. umjesto da je pšenica sjemenska, ona je obična, merkantilna);
3. ako stvar nema svojstva i odlike koje su izrijekom ili prešutno ugovorene odnosno propisane;
4. ako predana stvar nije jednaka uzorku ili modelu na temelju kojih je ugovor sklopljen, osim ako su uzorak ili model pokazani samo radi obavijesti;
5. ako stvar nema svojstva koja inače postoje kod stvari iste vrste i koja je kupac opravdano očekivao prema naravi stvari, posebno na temelju javnih izjava prodavatelja, proizvođača i njihovih predstavnika putem reklama, označavanja stvari i sl.;
6. ako je stvar nepravilno montirana, pod uvjetom da je usluga montaže bila predviđena ugovorom i
7. ako je nepravilna montaža posljedica nedostatka u uputama za montažu.

Ugovaratelj čija se obveza sastoji u predaji stvari odgovara za one materijalne nedostatke koje je stvar imala u č asu predaje ali i za one nedostatke koji se pojave nakon prijelaza rizika na stjecatelja ako su posljedica uzroka koji je postojao prije toga (npr. životinja je bila zaražena bolešću prije predaje). U načelu se ne odgovara za mane stvari koje je stjecatelj mogao lako zapaziti, ali ć e se i za njih odgovarati ako je otuđivatelj izjavio da nedostataka nema ili tvrdio da stvar ima određena svojstva ili odlike koje uistinu nema.Odgovornosti za materijalne nedostatke nema u ovim slučajevima:

1. kad je stvar stečena besplatnim pravnim poslom; kad je stvar prodana na prisilnoj javnoj prodaji;
2. kad su u trenutku sklapanja ugovora nedostaci bili poznati stjecatelju ili mu nisu mogli ostati nepoznati (npr. životinja šepa).

Smatra se da nedostaci nisu mogli ostati nepoznati ako bi ih brižljiva osoba s prosječnim znanjem i iskustvom, istog zanimanja i struke kao stjecatelj, mogla lako opaziti pri uobičajenom pregledu stvari. Ta predmnjeva se ne primjenjuje na potrošački ugovor; kad je ugovorom odgovornost isključena. Međutim, ugovorna odredba o isključenju odgovornosti za materijalne nedostatke stvari bit će ništetna ako je nedostatak bio poznat otuđivatelju, a o njemu nije obavijestio stjecatelja, zatim kad je otuđivatelj koristeći se svojim posebnim monopolskim položajem nametnuo tu odredbu te kada se radi o potrošačkom ugovoru.

Da bi se stjecatelj mogao koristiti pravima koja mu pripadaju s naslova odgovornosti za nedostatke stvari, dužan je tu stvar, čim je to prema redovitom toku stvari moguće, na uobičajeni način pregledati ili je dati na pregled i o vidljivim nedostacima obavijestiti otuđivatelja u roku od osam dana od otkrivanja. Kod trgovačkih ugovora obavijest se mora poslati bez odgađanja, što znači odmah nakon pregleda. Kod potrošačkih ugovora potrošač (kupac) nije dužan pregledati stvar niti ju dati na pregled, ali je kod vidljivih nedostataka dužan obavijestiti otuđivatelja u roku od dva mjeseca od kad ih je otkrio. Ako su obje strane nazočile pregledu, stjecatelj je dužan odmah dati svoje primjedbe zbog vidljivih nedostataka. Ako se nakon primitka stvari pokaže na njoj neki nedostatak koji se nije mogao otkriti uobičajenim pregledom prilikom preuzimanja stvari - skriveni nedostatak - obavijest se mora poslati u roku od dva mjeseca, ali računajući od dana kad je nedostatak otkriven. Kod trgovačkog ugovora obavijest se mora odaslati bez odgađanja, dakle odmah po otkrivanju nedostatka. Kod potrošačkog ugovora rok je dva mjeseca od otkrivanja nedostatka. Prodavatelj ne odgovara za nedostatke koji se pokažu nakon proteka 2 godine od predaje stvari, a kod trgovačkih ugovora nakon proteka 6 mjeseci. Kod prodaje rabljenih stvari ugovorne strane mogu ugovoriti rok od 1 godine, a kod trgovačkih ugovora i kraći rok.

Odgovornost za pravne nedostatke javlja se, prije svega, kad je prenositelj trebao prenijeti pravo vlasništva na stvari, a nije bio vlasnik. Odgovornost postoji i onda kad je trebalo prenijeti stvar slobodnu od tereta, a pokaže se da na stvari postoji neko pravo u korist trećega (npr. služnost, založno pravo itd.). Odgovornost za pravne nedostatke zove se i zaštita od evikcije. Sam naziv evikcija dolazi odatle što se kod pravnih nedostataka obično radi o tome da otuđivatelj ne prenese na stjecatelja vlasništvo stvari pa se zato protiv stjecatelja pojavi treća osoba vlasnik koji stjecatelju stvar sudskim putem oduzme ili evincira. Evikcija znači svaki pravni akt treće osobe kojim ta osoba na temelju svoga prava isključuje ili ograničuje stjecatelja u ostvarivanju prava koje bi ovome po ugovoru pripadalo ili pripadalo bez ograničenja. Ako se radi o nekom drugom pravu (npr. o tražbini), prenositelj mora jamčiti da

ono postoji i da nema pravnih smetnji za njegovo ostvarenje. Jednako kao kod odgovornosti za materijalne nedostatke, ZOO upućuje na odgovarajuću primjenu propisa o odgovornosti prodavatelja za pravne nedostatke prodane stvari odnosno prava.

11.LITERATURA

- **Knjige i časopisi**

1. Gorenc, V. (1998): Zakon o obveznim odnosima s komentarom, Zagreb.
2. Gorenc, V. (2005): Trgovačko pravo-ugovori, Školska knjiga, Zagreb.
3. Petrić, S. (2006): Odgovornost za materijalne nedostatke stvari prema novom ZOO, Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u RIjeci, vol. 27. br. 1.
4. Slakoper, Z. (2007): Odgovornost za pravne nedostatke u Zakonu o obveznim odnosima i izabranim pravnim poretcima, Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u rijeci, v. 28., br. 1.
5. Vedriš, M. Klarić, P. (2003): Građansko pravo, Narodne novine, Zagreb.

- **Zakoni**

6. Zakon o obveznim odnosima (Narodne novine, br. 78/15)
7. Zakon o zaštiti potrošača (Narodne novine 110/15)

- **Digitalni izvori**

8. Eur-lex.europa.eu (2016) Službeni list Europske unije. Dostupno na: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX%3A31999L0044> (pristupljeno 11.08.2016.)
9. iusinfo.hr (2015) Odgovornost za pravne nedostatke nekretnine – primjer ograničenja javnopravne prirode. Dostupno na: <http://www.iusinfo.hr/DailyContent/Topical.aspx?id=21127> (pristupljeno 12.08.2016.)
10. Klinika.pravo.unizg.hr (2016) Zaštita potrošača kod materijalnih nedostataka stvari. Dostupno na: <http://klinika.pravo.unizg.hr/content/zastita-potrosaca-kod-materijalnih-nedostataka-stvari> (pristupljeno 11.08.2016.)
11. Zakon.hr (2016) Skriveni nedostaci na automobilu. Dostupno na: <http://www.zakon.hr/cms.htm?id=16369> (pristupljeno 12.08.2016.)
12. Zakon.hr (2016) Prigovor protiv zahtijeva prodavatelja. Dostupno na: <http://www.zakon.hr/cms.htm?id=16498> (pristupljeno 12.08.2016.)
13. Zakon.hr (2016) Ugovor o kupoprodaji – obveze prodavatelja – odgovornost za materijalne nedostatke stvari – kada postoje materijalni nedostaci. Dostupno na: <http://www.zakon.hr/cms.htm?id=16317> (pristupljeno 11.08.2016.)

